

I

Сутність міфології слав'ян*

Слав'яни, всупереч очевидному багатобожжю, визнавали одного Бога, батька природи, і сприймали його більш усвідомлено, аніж греки таємничу долю¹, чи скандинави – Альфатера², який не бере участі в справах людських.

* Слав'яни – назва народу походить від Богині Слава, а не від «слово», як тепер вважається, за правилами українського правопису. Тому далі в тексті використовується саме така назва. (Прим. ред.)

*Отцям нашим і Матерям слава,
бо нас привчали до Богів наших і водили за руку
до Стезі Прави! Тож йдемо по ній і не будемо
лише хлібожерцями, а **славними** русами,
які Богам славу співають.
У тому також слав'янів суть.*

*(...А НЕБУДЕХОМ СТА ЕКВА ХЛЬБОЖРАВЦЕ
НИЖЕ СЛАВУНЕ РУСЕ ЯКОВЕ БЗЕМ СЛАВУ
СПЪВАЩУТ А ТАКО СУТЬ СЛАВУНЕ...)*

ЗМІСТ

I. Сутність міфології слав'ян	3
II. Свята язичницьких слав'ян	97
III. Зауваги до язичницького слав'янського богослужіння взагалі, а, особливо – у Росії	141
<i>Примітки ...</i>	153

Єдинобожжя слав'ян беззаперечне. Прокопій Кесарійський³ оповідає, що слав'яни визнавали в його час єдиного Бога, творця грому і блискавки, і, окрім того, шанували духів, якими, за їхніми переконаннями, заселяли природу (*De bello Goth.*). Те ж говорить Гельмольд⁴ щодо слав'ян прибалтійських: попри те, що слав'яни визнають багато божеств, вони мають уявлення про творця і відрізняють від своїх Богів Бога небесного, всемогутнього, який піклується про небо і землю (*Chron. Slavor.*, С. 83, р. 185). У житійній історії Оттонова⁵ слав'яни зізнаються, що вони приймають великого Бога, який володіє всіма багатствами (*Ebb.Vit.S.Ott.,Act. Sanct.*, Jul. 433).

З літопису нашого Нестора⁶ видно, що руські слав'яни мали знання про єдиного володаря усього сущого, якого переважно називали Богом і відрізняли від Перуна – головного з другорядних божеств (Др. текст, літ. Нест., 20). Інші божества – істоти, що вели свій рід від нього, чи були йому під владні. Так Гельмольд пояснює нам цей ос-